

ПРОГРАМА
фахового вступного випробування
для здобуття ступеня магістра
на основі ступеня бакалавра
(освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста,
ступеня магістра)
за спеціальністю 073 Менеджмент

ЗМІСТ

1 Пояснювальна записка	4
2 Загальні положення	4
3 Перелік питань	6
4 Порядок оцінювання підготовленості вступників	13
5 Тривалість вступного випробування	15
6 Список рекомендованої літератури	15

1 ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма фахового вступного випробування на здобуття ступеня магістр на базі здобутого ступеня бакалавра (освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста, ступеня магістра) за спеціальністю 073 Менеджмент розроблена згідно з Правилами прийому.

Програми фахових вступних випробувань розробляються і затверджуються кафедрою менеджменту та фінансів та вченою радою факультету економіко-гуманітарних наук та права щорічно. Білети з фахового вступного випробування для спеціальності 073 - Менеджмент містять таку кількість питань, що дозволяє оцінювати рівень знань і вмінь вступника за 200-бальною шкалою. Білети містять тестовий блок (сім питань) та теоретичний блок (три питання). При цьому, тестовий блок оцінюється у 98 балів (по 14 балів за кожне запитання тестового блоку), а теоретичний блок – у 102 бал (по 34 балів кожне запитання). Запитання відкритого типу (теоретичний блок) оцінюються від 0 до 34 балів. Запитання закритого типу (тестовий блок) оцінюється балом або 0, або 14. З питань тестового блоку необхідно обирати тільки одну правильну відповідь.

Мінімальна кількість балів за фахове вступне випробування складає 100 бали, а максимальна кількість балів – 200. Особи, знання яких було оцінено балами нижче встановленого Правилами прийому (мінімальна кількість балів для допуску 100 бали), до участі у конкурсі на зарахування не допускаються.

2 ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Фахове вступне випробування на здобуття, ступеня магістра – це реалізація принципу ступеневої освіти вступниками з освітньо-кваліфікаційним рівнем спеціаліста, ступеня бакалавра.

Метою проведення фахового вступного випробування є забезпечення конкурсних засад при зарахуванні до УДХТУ на навчання для здобуття ступеня магістра за спеціальністю 073 Менеджмент шляхом виявлення рівня

підготовленості вступників за професійно-орієнтованими дисциплінами і оцінка рівня знань та умінь, передбачених кваліфікаційною характеристикою бакалаврів (спеціалістів, магістрів) спеціальності 073 Менеджмент.

Предметом фахових вступних випробувань є знання та вміння, набуті вступниками при проходженні загальноекономічної і професійної підготовки бакалаврів (спеціалістів) за спеціальністю 073 Менеджмент за освітньою програмою Менеджмент.

Завданням складання фахового вступного випробування є перевірка засвоєння системи теоретичних знань і оволодіння практичними навичками застосування знань та умінь, отриманих при вивченні фахових дисциплін підготовки бакалавра, з метою перевірки здатності студентів до успішного проходження підготовки для здобуття ступеня магістра за спеціальністю 073 Менеджмент.

За структурою вступні випробування для вступників складаються з наступних елементів, які входять до кожного з білетів: теоретичні питання: до кожного з варіантів завдань входить 3 теоретичних питання відкритого типу; тестові завдання: до кожного з варіантів завдань входить 7 тестових завдання закритого типу (з наведених варіантів відповідей належить обрати один правильний).

На фахові вступні випробування для здобуття ступеня магістра за спеціальністю 073 Менеджмент виносяться завдання з системи змістових модулів циклу спеціальних дисциплін професійної та практичної підготовки бакалавра :

- Теорія організації;
- Менеджмент;
- Операційний менеджмент;
- Управління персоналом;
- Самоменеджмент;
- Управління інноваціями;
- Стратегічне управління;

- Адміністративний менеджмент;
- Маркетинг;
- Фінанси, гроші та кредит;
- Економіка і фінанси підприємства;
- Облік і аудит;
- Міжнародні економічні відносини;
- Зовнішньоекономічна діяльність підприємства;
- Державне та регіональне управління;
- Правознавство.

3 ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ

3.1 Загальне та функціональне управління підприємством

3.1.1 Теорія організації

Методологічні засади теорії організації. Основні організаційні теорії та моделі. Організація як система. Організація як соціум. Організаційний процес. Самоорганізація. Зовнішнє і внутрішнє середовище організації. Організаційне проектування. Культура організації.

3.1.2 Менеджмент

Сутність, роль та методологічні основи менеджменту. Історія розвитку менеджменту. Закони, закономірності та принципи менеджменту. Функції й методи менеджменту. Процес управління. Планування як загальна функція менеджменту. Організування як загальна функція менеджменту. Мотивування як загальна функція менеджменту. Контролювання як загальна функція менеджменту. Регулювання як загальна функція менеджменту. Інформація і комунікації в менеджменті. Керівництво та лідерство. Ефективність менеджменту.

3.1.3 Операційний менеджмент

Операційний менеджмент як різновид функціонального менеджменту.

Операційна стратегія як основа проектування операційної системи. Операційна система організації: поняття, склад та види. Операційна діяльність: ресурси, процеси та результати. Управління процесом проектування операційної системи. Управління поточним функціонуванням операційної системи. Основи управління проектами. Управління результативністю операційної діяльності.

3.1.4 Управління персоналом

Управління персоналом у системі менеджменту організацій. Управління персоналом як соціальна система. Кадрова політика і стратегія управління персоналом організації. Кадрове планування в організаціях. Організація набору та відбору персоналу. Організація діяльності та функціонування служб персоналу. Формування колективу організації. Згуртованість та соціальний розвиток колективу. Оцінювання персоналу в організації. Управління розвитком і рухом персоналу організації. Управління процесом вивільнення персоналу. Соціальне партнерство в організації. Ефективність управління персоналом.

3.1.5 Самоменеджмент

Методологічні підходи до само менеджменту. Планування особистої роботи менеджера. Організування діяльності менеджера. Самомотивування та самоконтроль менеджера. Формування якостей ефективного менеджера. Розвиток менеджерського потенціалу.

3.1.6 Управління інноваціями

Державна підтримка інноваційних процесів. Організаційні форми інноваційної діяльності. Управління інноваційним розвитком організації. Управління інноваційним проектом. Інноваційне підприємництво. Оцінювання ефективності інноваційної діяльності організації.

3.1.7 Стратегічне управління

Концептуальні засади теорії стратегічного управління. Рівні стратегічних рішень та типологія підприємства. Етапи стратегічного управління та особливості формування стратегії підприємства. Стратегічне планування. Стратегічний аналіз зовнішнього середовища підприємства. Стратегічний

потенціал підприємства та формування його конкурентних переваг. Види стратегічного управління. Портфельні стратегії та управління стратегічною позицією підприємства. Генерування стратегій та умови їх реалізації. Стратегічний контроль у процесі стратегічних перетворень на підприємстві.

3.1.8 Адміністративний менеджмент

Теорія адміністративного менеджменту. Система адміністративного менеджменту та апарат управління. Планування в адміністративному менеджменті. Організування праці підлеглих та проектування робіт. Мотивація працівників апарату управління. Контролювання та регулювання в адміністративному менеджменті. Адміністративні методи управління. Адміністрування управлінських рішень. Сучасні технології адміністративного менеджменту.

3.1.9 Маркетинг

Сутність маркетингу та розвиток його концепцій. Маркетинг як відкрита мобільна система. Формування маркетингової інформаційної системи на основі проведення маркетингових досліджень. Вивчення потреб і поведінки споживачів та вибір цільових сегментів. Товар у комплексі маркетингу. Ціна у комплексі маркетингу. Розповсюдження у комплексі маркетингу. Комунікації у комплексі маркетингу. Управління маркетинговою діяльністю.

3.1.10 Логістика

Логістика як інструмент ринкової економіки. Концепція і методологічний апарат інтегрованої логістики. Об'єкти логістичного управління та логістичні операції. Логістична діяльність та логістичні функції. Логістичний менеджмент у системі загального менеджменту. Логістичний підхід до управління матеріальними потоками у сфері виробництва. Логістичний підхід до управління матеріальними потоками у сфері обігу. Логістичний підхід до обслуговування споживачів. Склад і транспорт у логістиці. Економічне забезпечення логістики.

3.2 Фінанси та економіка підприємств

3.2.1 Фінанси, гроші та кредит

Сутність та функції грошей. Грошовий оборот і грошові потоки. Грошовий ринок. Грошові системи. Інфляція та грошові реформи. Кількісна теорія грошей і сучасний монетаризм. Сутність та функції фінансів. Фінансова система та фінансовий механізм. Фінанси суб'єктів господарювання та неприбуткових організацій. Фінанси населення. Кредит у ринковій економіці. Кредитні системи. Валютні системи та міжнародні розрахунки. Фондовий ринок та фінансові інструменти. Державний кредит. Центральний банк та його роль в економіці. Комерційні банки як основна ланка кредитної системи. Спеціалізовані кредитно-фінансові установи.

3.2.2 Економіка і фінанси підприємства

Підприємство в соціально орієнтованій ринковій економіці. Планування діяльності підприємства. Економічні характеристики продукції підприємства. Виробнича програма підприємства. Виробнича потужність підприємства. Ресурсний потенціал підприємства. Трудові ресурси підприємства. Майнові ресурси (активи) підприємства. Фінансові ресурси (капітал) підприємства. Поточні витрати підприємства та собівартість продукції. Доходи та цінова політика підприємства. Фінансові результати діяльності підприємства. Ефективність діяльності та методичні засади її оцінки. Фінансово-майновий стан підприємства та методи його оцінки. Сучасні теорії та моделі розвитку підприємства. Трансформація (реструктуризація) підприємств у процесі розвитку. Економічна безпека підприємства та його антикризова діяльність.

3.2.3 Облік і аудит

Теоретичні основи бухгалтерського обліку. Метод бухгалтерського обліку. Організація бухгалтерського обліку діяльності суб'єктів господарювання. Бухгалтерський облік основних господарських процесів діяльності суб'єктів господарювання. Аудит як форма контролю фінансово-господарської діяльності. Організація аудиту фінансової звітності. Методика аудиту фінансової звітності. Інформаційні ресурси обліку і аудиту в управлінні торговельним підприємством.

3.3. Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності

3.3.1 Міжнародні економічні відносини

Світове господарство та особливості його розвитку. Еволюційні періоди формування міжнародних економічних відносин. Середовище міжнародних економічних відносин. Міжнародний поділ праці та кооперація виробництва. Міжнародна торгівля як провідна форма міжнародних економічних відносин. Міжнародні економічні відносини у сфері послуг. Міжнародна інвестиційна діяльність і виробниче співробітництво. Міжнародна міграція робочої сили. Міжнародний науково-технічний обмін. Світова валютна система і міжнародні валютно-фінансові відносини. Міжнародні кредитні відносини. Міжнародна економічна інтеграція. Міжнародні економічні організації у багатосторонньому економічному співробітництві і регулюванні міжнародних економічних відносин. Проблеми інтеграції України до системи світового господарства. Економічна єдність світу і глобальні проблеми міжнародних економічних відносин.

3.3.2 Зовнішньоекономічна діяльність підприємства

Зовнішньоекономічна діяльність та її роль у розвитку національної економіки. Основні напрями і показники розвитку зовнішньоекономічної діяльності в Україні. Система регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні. Митно-тарифне регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Загальнодержавні податки у сфері зовнішньоекономічної діяльності. Нетарифне регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Валютне регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні. Міжнародні розрахунки і банківське обслуговування зовнішньоекономічної діяльності. Форми виходу підприємств на зовнішні ринки. Ціноутворення у зовнішньоекономічній діяльності підприємства. Торговельно-посередницька діяльність на зовнішньому ринку. Компенсаційна торгівля у сфері зовнішньоекономічної діяльності. Структура і зміст зовнішньоекономічних контрактів. Економічний аналіз зовнішньоекономічної діяльності підприємства. Ризики у зовнішньоекономічній діяльності та їх страхування. Транспортне обслуговування зовнішньоекономічної діяльності. Зовнішньоекономічна

діяльність підприємств на території вільних економічних зон.

3.4 Правові засади менеджменту

3.4.1 Управління регіональним розвитком

Управління регіоном: основні поняття, мета та завдання Регіональне управління в системі суспільно-економічних наук. Визначення регіону як одиниці соціально-економічного простору. Регіональна економічна політика й особливості регіонального розвитку. Сутність, цілі та завдання регіональної економічної політики. Управління регіоном та місцеве самоврядування. Поняття про пряме державне управління регіонами та місцеве самоврядування. Структура органів регіонального управління. Фактори регіонального розвитку. Ресурсна сфера регіону. Інфраструктура регіону. Виробничо-економічний комплекс регіону. Основні показники стану ВЕК регіону.

3.4.2 Правознавство

Основи теорії держави. Загальне поняття права. Норми права. Джерела права. Система права. Реалізація права. Поняття законності і правопорядку. Правопорушення та юридична відповідальність. Поняття цивільного права та цивільно-правових відносин. Суб'єкти цивільного права. Цивільно-правові угоди (правочини). Представництво в цивільному праві. Зобов'язальне право. Основи сімейного права України. Характеристика трудових правовідносин. Припинення трудових правовідносин. Правове регулювання робочого часу і часу відпочинку. Трудова дисципліна, дисциплінарна та матеріальна відповідальність. Правове регулювання трудових спорів. Адміністративна відповідальність та інші заходи адміністративного примусу. Загальне поняття кримінального права та кримінальної відповідальності.

3.4.3 Адміністративне право

Державне управління і державна влада. Предмет і система адміністративного права. Адміністративно-правові норми та відносини. Громадяни як суб'єкти адміністративного права. Президент України як суб'єкт адміністративного права. Органи виконавчої влади як суб'єкти

адміністративного права. Державні службовці як суб'єкти адміністративного права. Об'єднання громадян як суб'єкти адміністративного права. Форми державного управління. Адміністративно-правові методи. Адміністративна відповідальність. Адміністративно-процесуальна діяльність. Проведення в справах про адміністративні правопорушення. Законність і дисципліна у сфері державного управління. Правові засади управління економікою. Управління промисловістю. Управління сільським підприємством. Управління будівництвом і житлово-комунальним господарством. Управління транспортом і зв'язком. Управління використанням і охороною природних ресурсів. Управління фінансами. Управління митною справою. Управління освітою. Управління охороною здоров'я населення. Управління культурою. Управління в сфері соціального захисту населення. Управління обороною. Управління національною безпекою. Управління внутрішніми справами. Управління закордонними справами. Управління юстицією.

3.4.4 Трудове право

Поняття, предмет та значення трудового права. Джерела трудового права. Колективні договори і угоди. Укладення трудового договору. Зміна трудового договору. Припинення трудового договору. Робочий час і час відпочинку. Оплата праці. Гарантійні та компенсаційні виплати. Дисципліна праці. Матеріальна відповідальність сторін трудового договору. Охорона праці. Трудові спори. Нагляд і контроль за додержанням трудового законодавства.

3.4.5 Господарське законодавство

Поняття та види господарської діяльності. Державне регулювання господарської діяльності в Україні. Суб'єкти господарської діяльності. Організація господарської діяльності. Припинення юридичних осіб та підприємницької діяльності фізичних осіб. Правовий режим майна суб'єктів господарювання. Загальні положення про договори у сфері господарської діяльності. Договори про передачу майна у власність. Договори про передачу майна в користування. Договори про виконання робіт. Договори про надання послуг. Зобов'язання про спільну діяльність. Договори про створення

юридичної особи. Правове регулювання зовнішньоекономічної діяльності підприємств. Захист прав та законних інтересів суб'єктів підприємницької діяльності.

4 ПОРЯДОК ОЦІНЮВАННЯ ПІДГОТОВЛЕНOSTІ ВСТУПНИКІВ

4.1 Структура вступного випробування

Білет для проведення фахового вступного випробування містять тестовий блок (сім питань) та теоретичний блок (три питання) .

Результати відповіді на білет оцінюються наступним чином. Тестовий блок оцінюється у 98 балів. Правильна відповідь на запитання тестового блоку оцінюється у 14 балів кожне. Запитання теоретичного блоку у 102 бали (по 34 балів кожне запитання). Запитання відкритого типу (теоретичний блок) оцінюються від 0 до 34 балів (повна правильна відповідь). Запитання закритого типу(тестовий блок) може бути оціненим балом або 0, або 14 балів (правильна відповідь). Питання тестового блоку повинні мати тільки одну відповідь.

4.2 Критерії оцінювання

Мінімальна кількість балів за фахове вступне випробування складає 100 бали, а максимальна – 200. Шкала оцінювання за 200 бальною системою наведена у таблиці 1.

Таблиця 1 – Критерії оцінювання

Конкурсний бал	Структура оцінки	Порядок оцінювання
192–200	ВІДМІННО – вступник володіє глибокими і дієвими знаннями навчального матеріалу, аргументовано використовує їх у нестандартних ситуаціях; вільно володіє науковими термінами, уміє знаходити джерела інформації, аналізувати їх та застосовувати у практичній діяльності або у науково-дослідній роботі	Відмінно – відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок
172–191		Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками

134–171	ДОБРЕ – вступник володіє достатньо повними знаннями, вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних умовах; розуміє основоположні теорії і факти, логічно висвітлює причинно-наслідкові зв'язки між ними; вміє аналізувати, робити висновки до технічних та економічних розрахунків, правильно використовувати технологію, складати прості таблиці, схеми. Відповідь його повна, логічна, але з деякими неточностями	Добре – в цілому правильна робота з певною кількістю помилок
122–133	ЗАДОВІЛЬНО – вступник розуміє суть дисципліни, виявляє розуміння основних положень навчального матеріалу; може поверхово аналізувати події, ситуації, робити певні висновки, самостійно відтворити більшу частину матеріалу. Відповідь може бути правильна, але недостатньо осмислена	Задовільно – непогано, але зі значною кількістю недоліків
100–121		Достатньо – виконання задовольняє мінімальним критеріям
<100	НЕЗАДОВІЛЬНО – вступник мало усвідомлює мету навчально-пізнавальної діяльності; слабо орієнтується в поняттях, визначеннях; самостійне опрацювання навчального матеріалу викликає значні труднощі; робить спробу розповісти суть заданого, але відповідає лише за допомогою викладача нарівні «так» чи «ні»; однак може самостійно знайти в підручнику відповідь	Незадовільно – з можливістю складання фахового вступного випробування у наступному році

Особи, знання яких було оцінено балами нижче встановлених Правилами прийому до УДХТУ (мінімальна кількість балів для допуску 100 бали), до участі у конкурсі на зарахування не допускаються.

5 ТРИВАЛІСТЬ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

Тривалість вступного випробування дві академічні години.

6 СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

I. Загальне та функціональне управління підприємством

1. Економічні дослідження (методологія, інструментарій, організація, апробація): навч. посіб. ; за ред. А.А. Мазаракі. - К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2010. 280 с.
2. Ігнат'єва І. А. Стратегічний менеджмент: підручник. К.: Каравела, 2008. 480 с.
3. Керівництво організацією: Навч. посіб./О.Є. Кузьмін, Н.Т. Мала, О.Г. Мельник, І.С. Процик. – Львів: Вид-во нац. ун-ту Львів. політехніка, 2008. 244с.
4. Хміль Ф.І. Основи менеджменту, К: Академвидав, 2003. 607 с.
5. Менеджмент: практичні і лабораторні заняття. Навчальний посібник. / О.Є. Кузьмін, І.С. Процик, Х.С. Передало, Р.З. Дарміць. Львів: Видавництво Національного університету Львівська політехніка, 2012. 172 с.
6. Менеджмент: теорія і практика. Навчальний посібник. / А.А.Мазаракі, та ін. Київ: Атіка, 2007. 564 с.
7. Пушкар Р.М. Менеджмент: теорія і практика. Тарнавська. – Тернопіль: Карт-бланш, 2003. 487 с.
8. Гаркавенко С.С. Маркетинг: Підручник для студ. екон. спец. вищ. навч. закл. ; 5-е. вид., доп. К.: Лібра, 2007 .720 с.
9. Стадник В.В. Стратегічне управління інноваційним розвитком підприємства: Підручник. Хмельницький: ХНУ, 2011. 332с.
10. Сучасні концепції менеджменту: Навчальний посібник / Колектив авторів за ред. Л.І.Федулової. К.: Центр учбової літератури, 2007. 536 с.
11. Стадник В.В.Менеджмент: Підручник. К. :Академвидав, 2007. 472с.
12. Гордієнко П. Л. Стратегічний аналіз: Навч. посібник для студентів вищих навч. закладів / П. Л. Гордієнко, Л. Г. Дідковська, Н. В.Яшкіна.; 2- ге вид., перероб. і доп. К. : Алерта, 2008. 477 с.

II. Фінанси та економіка підприємств

1. Економіка підприємства: теорія і практикум: навчальний посібник / за ред. доц. Міценко Н.Г., доц. Ященко О.І. Львів: Магнолія 2006, 2008. 688 с.
2. Бойчик І.М. Економіка підприємства: навч. посіб. К., 2007. 478 с.
3. Економіка підприємства: підручник / М.Г. Грещак, В.М. Колот, О.Г. Мендрул; за ред. Г.О. Швиданенко; вид. 4-ге, перероб. та доп. К.: КНЕУ, 2009. 816 с.
4. Рясних Є.Г. Основи фінансового менеджменту: навч. посібник. Київ: Академвидав, 2010. 336 с.
5. Рудніченко Є.М. Інвестиційний менеджмент: навч. посібник / Є.М. Рудніченко, Є.Г. Рясних, Н.І. Гавловська. Хмельницький: ХНУ, 2010. 416 с.
6. Теорія фінансів: підручник / П.І. Юхименко, В.М. Федосов, Л.Л.Лазебник та ін. К.: Центр учбової літератури, 2010. 576 с.
7. Фінанси підприємства: підручник / Л.О. Лігоненко, Н.М. Гуляєва, Н.А. Гринюк та ін.; Київ. нац. торг.-екон. ун-т. К. : КНТЕУ, 2007. 490 с.
8. Ткаченко Н. М. Бухгалтерський фінансовий облік, оподаткування і звітність: підручник ; 6-те вид. допов. і перероб. К.: Алерта, 2013. 982 с.

III. Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності

1. Дідківський М.І. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства: навч. посіб. К.: Знання, 2006. 462 с.
2. Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності : навч. посіб. / ред.: А. А. Мазаракі; Київ. нац. торг.-екон. ун-т. К. : КНТЕУ, 2012. 823 с.
3. Мазаракі А.А. Регуляторна політика у сфері зовнішньої торгівлі: монографія / А. А.Мазаракі, Т. М. Мельник. К. : КНТЕУ, 2010. 470 с.
4. Шевчук В.О. Міжнародна економіка: теорія і практика: підручник. К.: Знання, 2008. 663 с.
5. Світовий бізнес. Навчальне видання / за ред. Ф. Ф. Бутинець. — Житомир, ПП «Рута», 2004. 498 с.
6. Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності: Підручник /За ред. О. А. Кириченка. К.: Знання, 2005. 493 с.
7. Сухарський В. С. Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності:

теорія, методологія, практика: навч. посібник (курс лекцій) / В. С.Сухарський, В. В.Сухарський, В. І. Охота. Тернопіль: Астон,2005. 464 с.

IV. Правові засади менеджменту

1. Мельник А. Ф. Державне управління : підручник / А. Ф. Мельник, О. Ю. Оболенський, А. Ю. Васіна ; за ред. А. Ф. Мельник. К.:Знання, 2009. 583 с.

2. Єрофєєнко Л.В. Правознавство: навч.-метод. посіб./ Л.В. Єрофєєнко, В.М. Бережний. Х.: ХНАДУ, 2007.176 с.

3. Килимник І.І. Правознавство: навчальний посібник / І.І. Килимник, Т.А. Коляда, А.В. Науменко. Харків: Харк. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова, 2014. 309с.

4. Молдован В.В. Правознавство: Навчальний посібник / В.В. Молдован, Л.І. Чулінда. –К.: Центр учбової літератури, 2010. –184 с.

5. Забарний Г.Г. Адміністративне право України: навчальний посібник / Г. Г. Забарний, Р. А. Калюжний , В. К. Шкарупа. К. :Видавець Паливода А. В., 2005. 368 с.

6. Теліпко В.Е.Трудове право України: навч. посіб./В.Е.Теліпко, О.Г. Дутова. за ред. Теліпко В. Е. К.: Центр учбової літератури, 2009. 456 с.

7. Вінник О. М. Господарське право: навч. посібник;2-е вид., змін, та допов. К.: Всеукраїнськ аасоціація видавців Правоваєдність, 2008. 766 с.